

Ngaahi Akonaki Fakaeonopooni 'oku Fekau'aki mo e Fuka 'o e Tau'atāinā

“Ko e fakamanatu ki hotau 'Otuá”

Na'e ako'i 'e 'Eletā Niila L. 'Enitaseni 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá 'o pehē:

'Oku 'i ai ha tokolahi 'i he māmaní 'oku sí'i 'enau 'ilo kia Sīsū Kalaisí, pea ko e ngaahi feitu'u 'e ní'íhi 'i māmani 'a ia kuo talaki ai 'a Hono huafá 'o laui senitulí, 'oku hōloa ai 'a e tui kia Sīsū Kalaisí. . . .

'I he sí'isí'i ange 'a e talanoa 'a e māmaní 'o kau kia Sīsū Kalaisí, tuku mu'a ke lahi ange 'etau talanoa fekau'aki mo lá. 'I he taimi 'e fakahaa'i ai hotau tufakanga totonu ko 'Ene kau ākongá, 'e tokolahi hatau ní'íhi 'e mateuteu ke fanongo. (Neil L. Andersen, "Oku Mau Lea 'ia Kalaisi,"

Liahona, Nōvema 2020, 88, 90)

“Ko e fakamanatu ['o] . . . 'etau lotú”

Na'e akonaki 'a Palesiteni Tāleni H. 'Oakesi 'o e Kau Palesitenisí 'Uluakí 'o pehē:

Kapau he 'ikai ke tau mahu'inga'ia 'i hotau ngaahi siasí koe'uhí ko ha fa'ahinga 'uhinga, 'oku tau fakavaivai'i ai 'etau mo'ui fakalaumālie fakatāutahá, pea ko e tokolahi ange ko ia e kakai 'oku nau fakamavahe kinautolu mei he 'Otuá, ko e sí'i ange ia 'Ene tāpuekina hotau ngaahi fonuá.

'Oku tokoni 'a e ma'ulotú mo e faimālohi 'i ha siasí ke tau hoko ai ko ha kakai lelei ange mo ha ivi tākiekina lelei ange 'i he mo'ui 'a e ní'íhi kehé. 'Oku akonekina kitautolu 'i he lotú ki he founa ke faka'onga'i ai e ngaahi tefito'i mo'oni fakalotú. 'Oku tau feako'aki. . . .

. . . 'Oku ou lotua te tau tu'u 'alí'aliaki 'i he ngaahi a'usia ko 'eni 'i he Siasí 'i he 'etau faifeinga ki he mo'ui ta'engatá, 'a e mahu'inga taha 'i he ngaahi me'a'ofa kotoa 'a e 'Otuá. (Dallin H. Oaks, "Ko e Fiema'u ke 'i ai ha Siasí," *Liahona*, Nōvema 2021, 24, 26)

“Ko e fakamanatu ['o 'etau] . . . tau'atāinā”

Na'e ako'i 'e 'Eletā Lōnolo A. Lasipeni 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá:

Ko e hā 'a e tau'atāina fakalotú?

Ko e tau'atāina ke fai ha moihū 'i ha fa'ahinga tūkunga pē: tau'atāina ke fakataha, tau'atāina ke lea, tau'atāina ke ngāue fakatatau mo e ngaahi tui fakatāutahá, mo e tau'atāina ki he ní'íhi kehé ke nau fai 'a e me'a tatau. 'Oku faka'atā kitautolu takitaha 'e he tau'atāina fakalotú ke tau fili ma'atautolu 'a e me'a 'oku tau tui ki aí, anga 'etau mo'ui mo ngāue 'o fakatatau ki he 'etau tuí, mo e me'a 'oku finangalo 'e he 'Otuá meiate kitautolú. . . .

'Oku ou fakaafe'i kimoutolu ke mou taukave'i 'a e tau'atāina fakalotú. Ko hano fakahaa'i ia 'o e tefito'i mo'oni faka-'Otua 'o e tau'atāinā.

'Oku ngāue 'a e tau'atāina fakalotú ko ha mālohi fakafepaki tatau mo e ngaahi fakakaukau fakaemāmaní. 'Oku toki liunga lahi pē 'a hono a'usia 'o e lelei 'o ha tui fakalotú, ko hono tūkunga, mo e ngaahi ngāue faka'aho 'o e 'ofá, 'i he 'etau malu'i 'a e tau'atāina ke fakahaa'i mo ngāue'i 'a e ngaahi tefito'i tuí. (Ronald A. Rasband, "Ke Fakamo'ui 'a e Māmaní," *Liahona*, Mē 2022, 91, 93)

“Ko e fakamanatu [‘o]. . . ‘etau melinó”

Na‘e ako‘i ‘e ‘Eletā Sefili R. Hōlani ‘o e Kōlomu ‘o e Kau ‘Aposetolo ‘e Toko Hongofulu Mā Uá:

‘Oku kole mai ‘a e Fai-fakamo‘ui ki he kafo kotoa peé, ‘a la ‘okú Ne fakatonua ‘a e fehalaaki kotoá, ke tau ngāue mo la ‘i ha ngāue fakalilifu ‘o e fa‘a fakaleléi ‘i ha māmani ‘e ‘ikai ke ne ma‘u ia ‘i ha toe founga. . . .

. . . ‘Oku ou kole atu . . . ke mou hoko ko e kau fa‘a-fakalelei—ke ‘ofa he melinó, fekumi ki he melinó, fakatupu e melinó, pea mata‘ikoloa ‘aki e melinó. ‘Oku ou fai ‘a e kole ko iá ‘i he huafa ‘o e Pilinisi ‘o e Melinó. (Jeffrey R. Holland, “Ko e Ngāue ‘o e Fakaleléi,” *Liahona*,

Nōvema 2018, 79)

“Ko e fakamanatu [‘o] . . . hotau ngaahi [fāmilí]”

Na‘e akonaki ‘a Sisitā Poni L. ‘Osikasoni na‘e hoko ko e Palesiteni Lahi ‘o e Kau Finemuí ‘o pehē:

‘E lava ‘e he tokotaha kotoa pē neongo pe ko e hā hono tūkunga nofo-malí pe tokolahi ‘o e fānaú, ke nau taukapo‘i e palani ‘a e ‘Eikí ‘oku fakamatala‘i ‘i he fanongonongo ki he fāmilí. Kapau ko e palani ‘eni ‘a e ‘Eikí, ‘oku totonu ke hoko ia ko ‘etau palani! . . .

. . . Tau tokoni mu‘a ‘i hono langa e pule‘anga ‘o e ‘Otuá ‘aki ‘etau tu‘u loto-to‘a ‘o taukapo‘i ‘a e nofo-malí, tu‘unga fakaemātu‘á pea mo e ‘apí. ‘Oku fiema‘u ‘e he ‘Otuá ke tau loto-to‘a, tu‘u ma‘u mo ta‘eue‘ia ‘o taukapo‘i ‘Ene palaní pea ako‘i ‘Ene mo‘oní ki he ngaahi to‘u tangata ka hokó. (Bonnie L. Oscarson, “Kau Taukapo ‘o e Fanongonongo ki he Fāmilí,” *Liahona*, Mē 2015, 15, 17)